

Respons

De palestinske områdene: Flytting mellom ulike deler av de okkuperte palestinske områdene

Problemstilling/spørsmål:

- Er det mulig for palestinere å flytte mellom Gaza og Vestbredden eller internt på Vestbredden?
- Hvilke formelle bestemmelser eller praktiske forhold hindrer palestinere fra å flytte fra ett område til et annet?
- Hvilke muligheter har palestinere som bor tett opp til israelske bosettinger i Hebron til å flytte til andre områder?

Flytting mellom Vestbredden og Gaza

I henhold til Article 28 i Annex III til Oslo-avtalen, har de palestinske selvstyremyndighetene fått ansvaret med å oppdatere folkeregistrert adresse i det palestinske folkeregisteret. Israel er forpliktet til å oppdatere sin kopi av folkeregisteret når selvstyremyndighetene sender melding om endring av adresse. Etter utbruddet av den siste intifadaen i september 2000, stoppet imidlertid Israel alle oppdateringer av adresseendringer fra Gaza til Vestbredden (B'Tselem & Hamoked 2008, s. 2).¹ Ifølge representanter for den israelske menneskerettighetsorganisasjonen Hamoked som Landinfo snakket med i juni 2009, bidro dette til å begrense palestinernes muligheter til å flytte mellom Gaza og Vestbredden, noe som var relativt enkelt på 1990-tallet. Etter år 2000 kunne Gaza-registrerte palestinere kun få tillatelse til å bo på Vestbredden dersom de var gift og hadde barn på Vestbredden og dersom israelske myndigheter ikke hadde sikkerhetsmessige anmerkninger på den enkelte.

Etter Hamas' maktovertakelse i Gaza i juni 2007, innførte Israel et nytt system med oppholdstillatelser på Vestbredden for palestinere fra Gaza (B'Tselem & Hamoked 2008, s.

¹ I 1994 tok de palestinske selvstyremyndighetene over ansvaret for folkeregisteret over den palestinske befolkningen i Gaza og på Vestbredden med unntak av Øst-Jerusalem. Israelske myndigheter har imidlertid beholdt en kopi av registeret. Alle endringer eller tilføyelser som palestinske myndigheter ønsker å gjøre i registeret må i praksis godkjennes av israelsk side før de kan tre i kraft.

2). De som fikk disse tillatelsene var fortrinnsvis høyt plasserte medlemmer av Fatah og representanter for de palestinske selvstyremyndighetene som flyktet til Vestbredden av frykt for forfølgelse fra Hamas. Ifølge Migrationsverket, som siterer opplysninger fra det israelske forsvarsdepartementet, gjaldt dette et par hundre personer (Migrationsverket 2008, s. 40). Disse bestemmelsene fikk tilbakevirkende kraft, slik at også Gaza-registrerte palestinere som hadde bodd på Vestbredden i mange år nå ble ansett som "illegale" på Vestbredden, med mindre de kunne skaffe en oppholdstillatelse. Denne gruppen risikerer nå deportasjon til Gaza dersom de blir pågrepet av israelsk politi eller stoppet for kontroll ved en av de israelske kontrollpostene på Vestbredden (B'Tselem & Hamoked 2008, s. 2-5).

I april 2010 utstedte Israel to nye militære ordrer som vil kunne få betydning for Gaza-registrerte palestinere bosatt på Vestbredden. Ordrene definerer i vage ordelag palestinere på Vestbredden som ikke har gyldige oppholdstillatelser som "illegale" og "infiltratører", og gir militærmyndighetene rett til å deportere enhver som ikke har lovlig oppholdstillatelse innen 72 timer (Hamoked 2010).

Ifølge representanter for Hamoked, er det i dag i praksis umulig for palestinere fra Gaza å få tillatelse til å flytte til Vestbredden. Ekteskap med palestinere fra Vestbredden er ikke lenger et godkjent kriterium (samtale i Jerusalem, juni 2009).² Derimot ser det ut til at israelske myndigheter tillater at Vestbredden-registrerte palestinere flytter til Gaza (B'Tselem & Hamoked 2008, s. 3).

Flytting internt på Vestbredden

Palestinernes bevegelsesfrihet innad på Vestbredden er sterkt begrenset på grunn av israelske bosettinger og militære soner, byggingen av separasjonsbarrieren og en lang rekke israelske kontrollposter og andre former for veisperringer. Palestinerne på Vestbredden har dessuten ikke anledning til å reise inn til Øst-Jerusalem, eller til Israel uten særskilt tillatelse (OCHA 2009).

Til tross for disse begrensningene er det som regel mulig for palestinerne å reise mellom de ulike delene av Vestbredden som ikke er underlagt spesielle restriksjoner eller som er erklært som militære soner. Den palestinske menneskerettighetsorganisasjonen Al-Haq, opplyste til Migrationsverket i mars 2008 at palestinerne på Vestbredden i praksis kan flytte internt på Vestbredden, selv om de som regel forblir folkeregistrert på sitt fødested fordi Israel ikke godkjenner endringer av folkeregistrert adresse (Migrationsverket 2008, s. 41). Hamoked opplyste i en e-post til Landinfo i juni 2009 at det var svært vanskelig for palestinere å endre

² Ifølge Hamoked er regelverket uoversiktlig og gjenstand for stadige endringer. I henhold til gjeldende bestemmelser (av desember 2008), kan oppholdstillatelse på Vestbredden innvilges til følgende Gaza-registrerte palestinere:

- Foreldreløse barn uten nære omsorgspersoner i Gaza
- Eldre og pleietrengende uten familie i Gaza
- Palestinerne med behov for medisinsk behandling på Vestbredden som ikke er tilgjengelig i Gaza.

Oppholdstillatelsene skal være gyldige i seks måneder med mulighet for fornyelse dersom kriteriene fremdeles er oppfylt. Etter syv år med sammenhengende tillatelse vil man kunne endre folkeregisteradresse til Vestbredden. Ifølge Hamoked er det i praksis ingen som oppfyller kriteriene.

folkeregisteradresse fra en del av Vestbredden til en annen fordi Israel motsetter seg dette. Palestinere ble imidlertid som regel ikke forhindret fra å bo eller arbeide andre steder på Vestbredden enn der hvor de var folkeregistrert, med unntak av de militære sonene i Jordandalen, områdene vest for separasjonsbarrieren og i Øst-Jerusalem.³ Ifølge en vestlig diplomat i Israel som Landinfo snakket med i mai 2010, kan palestinske barn få skoleplass der hvor de er bosatt uavhengig av hvor på Vestbredden de er folkeregistrert. Helsetjenester er også tilgjengelig for alle palestinere på Vestbredden uavhengig av hvor man oppholder seg og hvor man er folkeregistrert.

Palestinerne bosatt nær israelske bosettinger i Hebron

Israelske bosettinger i sentrum av Hebron har skapt en nærmest konstant konfliktsituasjon i området. Bosetterne har i perioder drevet en systematisk kampanje med trakassering av beboere og butikkeiere. Konflikten med bosetterne, kombinert med strenge israelske restriksjoner på palestinernes bevegelsesfrihet, har ført til at mange palestinske familier har valgt å flytte fra den israelsk-kontrollerte delen av Hebron sentrum, det såkalte H2-området. Ifølge undersøkelser foretatt av B'Tselem i 2007, sto over 40 % av bolighusene i området tomme fordi familiene hadde flyttet ut. I tillegg har også en stor del av butikkene og småbedriftene i området flyttet. Mange av familiene har flyttet til den palestinsk-kontrollerte delen av byen, det såkalte H1-området (B'Tselem 2007, s. 14-15).

På lik linje med mesteparten av den øvrige palestinske befolkningen på Vestbredden, kan palestinerne i sentrum av Hebron fritt flytte til H1-området eller til andre deler av Vestbredden. Mange er likevel forhindret fra å flytte av økonomiske årsaker. Boligprisene i sentrum av Hebron nær de israelske bosettingene har falt kraftig på grunn av konflikten med bosetterne som gjør det lite attraktivt å bo i området. Dette har medført at en del familier ikke har hatt råd til kjøpe eller leie bolig andre steder. Undersøkelser foretatt av B'Tselem, indikerer at mange av de palestinske familiene som fremdeles bor i H2-området i sentrum av Hebron har ønsket, men ikke har hatt råd til å flytte. En del fattige familier fra andre deler av Hebron-distriktet har dessuten flyttet inn til H2-området på grunn av de lave boutgiftene (B'Tselem 2007, s. 13-16).

Ifølge representanter for Hamoked (samtale i Jerusalem, juni 2009), har prisene på eiendom også falt i områdene vest for separasjonsbarrieren på grunn av de nye israelske restriksjonene i disse områdene. Dermed er det i praksis vanskelig for befolkningen å selge for eventuelt å starte opp på nytt et annet sted på Vestbredden.

Uregistrerte palestinere

Ifølge en representant for det palestinske innenriksdepartementet i Ramallah, som Landinfo snakket med i juni 2009, befinner det seg anslagsvis 20 000 uregistrerte personer i de

³ Ifølge Hamoked forsøker enkelte palestinere fra Vestbredden å reise til Jordan-dalen om sommeren for å arbeide i jordbruket. Tidligere ble mange av disse stoppet av det israelske militæret og informert om at kun de som var registrert bosatt i området fikk anledning til å passere. Israel skal nå ha gått bort fra denne praksisen med å nekte palestinere adgang til jordbruket i Jordan-dalen. Hamoked kjenner til andre isolerte tilfeller av at palestinere blir nektet adgang til bestemte områder fordi de ikke er folkeregistrert i det aktuelle området, men dette skal ikke være et utbredt problem (samtale i Jerusalem, juni 2009).

palestinske områdene. Dette dreier seg bl.a. om palestinere som ble strøket fra folkeregisteret forut for at selvstyremyndighetene ble opprettet i 1994, og om palestinere som har reist inn i området på besøksvisum og deretter oversittet visumtiden. De fleste av dem mangler oppholdstillatelse og befinner seg illegalt i de palestinske områdene.⁴ I likhet med Gaza-registrerte palestinere på Vestbredden uten særskilt oppholdstillatelse på Vestbredden, er de uregistrertes bevegelsesfrihet på Vestbredden sterkt begrenset, da de ikke kan krysse israelske kontrollposter uten å risikere å bli arrestert.

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, men skal gi svar på de konkrete spørsmålene som er stilt, og ellers inneholde det som til enhver tid trengs av bakgrunnsinformasjon.

Referanser

Skriftlige kilder

- B'Tselem (2007, mai). *Ghost Town. Israel's separation policy and forced eviction of Palestinians from the center of Hebron*. Jerusalem: B'Tselem. Tilgjengelig fra http://www.btselem.org/Download/200705_Hebron_eng.pdf [lastet ned 27. mai 2010]
- B'Tselem & Hamoked (2008, september). *Separated entities. Israel divides Palestinian population of West Bank and Gaza strip*. Jerusalem: B'Tselem. Tilgjengelig fra http://www.btselem.org/Download/200809_Separated_Entities_Eng.pdf [lastet ned 27. mai 2010]
- Hamoked (2010, 14. april). *Contrary to Israel's statements, infiltration orders allow, as of yesterday, the imprisonment or deportation of Palestinian West Bankers without judicial review*. Jerusalem: Hamoked. Tilgjengelig fra: <http://www.hamoked.org/> [lastet ned 25. mai 2010]
- Migrationsverket (2008, 28. april). *Palestinska områdena mars 2008. Rapport från Migrationsverkets besök i Israel, Gazaremsan och Västbanken 13-18 mars 2008*. Norrköping: Migrationsverket. Tilgjengelig fra <http://www.migrationsverket.se/include/lifos/dokument/www/08042853.pdf> [lastet ned 27. mai 2010]
- OCHA (2009, 25. mai) *West Bank movement and access update*. Jerusalem: OCHA. Tilgjengelig fra http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_movement_and_access_2009_05_25_english.pdf [lastet ned 27. mai 2010]

⁴ Ifølge det palestinske innenriksdepartementet og Hamoked, ble mellom 40 000 og 50 000 tidligere uregistrerte personer innvilget familiegjenforening i løpet av 2008. De fleste hadde imidlertid ennå ikke fått tildelt et identitetsnummer og eget identitetskort per juni 2009 (samtaler, juni 2009).

Muntlige kilder

- Representanter for Hamoked. Samtale i Jerusalem 2. juni 2009, i forbindelse med Landinfos tjenestereise til de palestinske områdene.
- Representant for det palestinske innenriksdepartementet. Samtale i Ramallah 3. juni 2009, i forbindelse med Landinfos tjenestereise til de palestinske områdene.
- E-postkorrespondanse med Hamoked i juni 2009.
- Vestlig diplomat. Telefonsamtale med Landinfo i mai 2010.

© Landinfo 2010

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.